

INSON VA BIOSFERA

Karimov Samandar, Eminjonov Arabbek, Ro'ziboyev O'ktamjon

Talaba, Farg'ona politexnika Instituti, Farg'ona shahari

Biz bilamizki, evolyutsiya nazariyasi, turli tadqiqotchilar tomonidan ilgari surilgan va sabablari va hayvon Shohligi va ularning Ibtido turlarining kelib chiqishi holatlar turli ko'rib, asosan o'zgarish tushunchalar, irsiyat va atrof-organizmlarning evolyutsion moslashish o'zgarish qonunlari asosida.

Hayvon o'zi asab tizimining murakkabligi seriya raqami haqiqat g'oyasini itarib deb biosfera va tashqi muhit bog'liq emas evolyutsiyasi o'zi ayrim spontan impulslari, moyil odamlar. Bu takomillashtirish ortida hech qanday aniq ilmiy tushuncha bor bo'lsa-da, hali ham u o'z tarixi va muammo nazariyasi talab va. Vernadsky ham tirik jonzotlarning morfologik inqilobiy beqarorlik muhim bog'liq, deb taklif qildi bu geologik davrlar sayyoramizning tarixi, uzoq zaminiy hodisalar tashqarida borib impulslari. Jarayonining tezlik, uning fikricha, hali to'liq tergov yolg'on bo'lishi mumkin, lekin u, kosmik ta'sir bizga ochiq-oydin emas, chunki bu geologlar orasida birinchi paydo bo'ldi va ilmiy inson qiymati va Yer o'zgartirish boshqarishda o'z faoliyati ko'rinishini bildirdi qiziq. Muammo o'zi va aniq, chunki ularning faol ish biosfera odamlar, albatta, muammo ilmiy belgilar aylangan. Misol uchun, Amerika Explorer Charlz Schubert va rus olimi Aleksey Petrovich Pavlov, mustaqil geologik davrda Yer yuzida odamning paydo davri ta'kidlash zarurati haqida xulosaga keldi. Psychozoic – Pavlov unga sun'iy, Shubert nomini berdi. . O'zi Vernadsky o'n to'qqizinchi asrda glatsiologiya Zh L. Agassi ham asoschisi, inson davrga haqida yozgan, deb ta'kidladi va uning oldida, XVIII asrda, Buffon – inson “shohligi».

Lekin falsafiy fikr tarixida, uzoq, deb oldin, Vernadsky koinotdagi roli va hayot joyi tushunchasi bilan bog'liq fikrlarni ko'radi. Shuningdek, g'oyalarini bilan ularni bog'lab masalani tirik. Darvin va Dana haqida o'z mustaqil ko'chib oldin u uzoq, XVIII asrning ikki buyuk mutafakkirlar mavzu munosabati bilan eslash kifoya insonning tabiat va chuqur tadrijiy g'oyalar bilan tabiatda o'z joyida. Bu ijodiy ta'siri, chunki tabiat va biosfera inson faoliyatining ta'siri yaxshilash jarayoniga tuganmas yuqori darajasi, cheksiz emas – bu mutafakkirlarining biri uning ishida “Inson, uning o'lim va Boqiylik” odam deb yozgan Aleksandr Nikolaevich Radischev edi. O'z-o'zidan bu xususiyat jismoniy kamchiliklari bartaraf etish uchun yordam beradi va biosfera Inson bo'lib belgilashda bir darajada bir kompensator omil bajaradi. Yana bir bunday olim o'z ishida “tarix falsafasi g'oyalari,” Yer yuzidagi barcha tirik barcha jonzotlar koinotning o'z maqsadiga erishish uchun davom ilgari surdi nemis o'qituvchi cho'ponlarining edi, u kishi bo'ladi. Xolislik yanada rivojlantirish

dunyoning shakllanishi, uning hayot shakllari sotib belgilaydi kuchgadan Herder va Radishcheva keladi.

Shu muammo – Biosfera va inson, bir tush o'tmishdoshlari kabi, ishonchli ratsionalistik va bir xil tarzda VI Vernadsky asarlarida eshitdim. Ko'rishlar ba'zi utopyacılığa rad, lekin evolyutsion mantiq tutib, u hozirgi odamning ko'rinishi, hali juda nomukammal hayot bilan cheklanib bo'lmaydi turmush maqsad yo'nalishini da'vo qiladi.

Biosfera va odamlar evolyutsion jarayonning faqat empirik umumlashtirish bo'lgan fikr, ilgari hal yoki ilm-fan tashqari allaqachon ko'rib yoki qilindi fan uchun muammolar, katta qatlamini ochadi. Bu mantiqqa ko'ra, Homo sapiens ruhiy apparati mukammal misol bo'lishi mumkin emas. Bu o'tmishda va kelajakda har ikki evolyutsiyasi uchun tayyorlangan mavjudot, zanjirida faqat bir bog'laning.

Yana bir bunday olim o'z ishida "tarix falsafasi g'oyalari," Yer yuzidagi barcha tirik barcha jonzotlar koinotning o'z maqsadiga erishish uchun davom ilgari surdi nemis o'qituvchi cho'ponlarining edi, u kishi bo'ladi. Xolislik yanada rivojlantirish dunyoning shakllanishi, uning hayot shakllari sotib belgilaydi kuchga dan Herder va Radishcheva keladi.

Shu muammo – Biosfera va inson, bir tush o'tmishdoshlari kabi, ishonchli ratsionalistik va bir xil tarzda VI Vernadsky asarlarida eshitdim. Ko'rishlar ba'zi utopyacılığa rad, lekin evolyutsion mantiq tutib, u hozirgi odamning ko'rinishi, hali juda nomukammal hayot bilan cheklanib bo'lmaydi turmush maqsad yo'nalishini da'vo qiladi.

Biosfera va odamlar evolyutsion jarayonning faqat empirik umumlashtirish bo'lgan fikr, ilgari hal yoki ilm-fan tashqari allaqachon ko'rib yoki qilindi fan uchun muammolar, katta qatlamini ochadi. Bu mantiqqa ko'ra, Homo sapiens ruhiy apparati mukammal misol bo'lishi mumkin emas. Bu o'tmishda va kelajakda har ikki evolyutsiyasi uchun tayyorlangan mavjudot, zanjirida faqat bir bog'laning.

Inson faoliyati Yer yuzini tubdan o'zgartirishga qodir bo'lgan hoz. Davrda Biosferaning rivojlanishi yangi pog'onaga ko'tarildi. So'nggi yillarda insonning Biosferaga biokimyoviy ta'siri boshqa barcha tirik organizmlarga nisbatan juda katta kuchga aylandi. Lekin tabiiy resurelardan foydalanishni Biosferaning rivojlanishi va funksiyasi qonuniyatlarini nazarpisand qilmasdan amalga oshirilishi (mas, o'rmonlarning kesilishi, yerlarning o'zlashtirilishi, shaharlar, z-d, fabrikalar, sun'iy suv havzalari, yo'llar qurilishi va b.) B. Dagi biokimyoviy jarayonlarga katta ta'sir o'tkazmoqda. Yer osti boyliklarini qazib olib, juda kup miqdorda yoqilg'i yoqilishi moddalar almashinuvini tezlashtirib, Biosfera tarkibi va uning gomeostaz holatiga ta'sir ko'rsatadi. Shu tufayli Biosferani bir butun, muayyan

darajada tartibga solingan murakkab dinamik sistema deb qaralishi unda kechadigan jarayonlarni to'g'ri tushunib olishga yordam beradi.

Biosfera to'g'risidagi ta'limot ekologiya, biotsenologiya va b. Fanlarning rivojlanishida, tabiat va jamiyatning rivojlanishi bilan bog'liq bo'lgan juda ko'p o'ta murakkab muammolarni xal etishda katta ahamiyatta ega.

Inson faoliyati ta'sirida biosferaning o'zgarishi juda tezlik bilan bormoqda. Insoniyatning tabiiy jarayonlarga ana shunday ta'sirda yoki munosabatda bo'lishi natijasida XX asr o'rtalarida ekologik muammolar juda avj olib ketdi. Ekologik muammo deganda insonning tabiatga ko'rsatayotgan ta'siri bilan bog'liq.

Inson sivilizasiyasining rivojlanishi va uning tabiat bag'riga tobora chuqurroq kirib borish oqibatida ahvol tubdan o'zgardi. Bugungi kunda ibtidoiy sof tabiat haqida gapirmasa ham bo'ladi. Chunki yer yuzidagi o'rmonlar qirgildi, katta – katta hududlar dehqonchilik qilish maqsadida o'zlashtirildi, dorilar bilan o'g'tlandi, har xil chiqindi hamda gazlar bilan toza havo va tabiat ifloslandi. Bundan tashqari tabiatda toshqinlar, o'rmon yoginlari, chang bo'ronlari va boshqa tabiiy jarayonlar yuz beradi. Bularning barchasi tabiatning tabiiy muvozanatiga putur yetkazadi. Dunyo bo'yicha kuzatiladigan tabiiy, antropogen yoki sof antropogen hodisalar umumbashariy muammolar deb qaraladi. Ana shunday ekologik muammolarga ba'zi bir misollarni keltirib o'tamiz:

1. "Atmosferaning dimiqishi" hodisasi.
2. "Ozon qatlaminin siyraklanishi" hodisasi.
3. "Chuchuk suv" muammosi .
4. "Tirik tabiatdagi o'simlik va hayvon turlari sonining qisqarishi" muammosi.
5. "Pestisetlardan foydalanish" muammosi.

Foydalangan adabiyotlar

1. <http://www.uz/ru/res/visitor/index?id=30140>
2. <http://geografiya.uz/ekologiya/122-ozbekiston-ekologiyasi-muammolari-va-ekologik-vaziyatni-yaxshilash-yollari.html>
3. Mahamadsaidovich, Xolmirzayev Yusufali. "International Organizations Aimed At Environmental Conservation." The American Journal of Applied sciences 3.02 (2022): 105-110.